

POUČENÍ DÁRCE KRVE

I. PRÁVA DÁRCE KRVE

Jako dárce krve máte právo:

- * kdykoliv změnit své rozhodnutí darovat krev a odstoupit od odběru
- * klást dotazy ohledně dárcovství krve a okolností odběru
- * na informace o významu dobrovolného a bezplatného dárcovství
- * na podrobné vysvětlení metody a typu odběru krve a/nebo jejích složek včetně možných rizik spojených s odběrem
- * na podrobné vysvětlení důvodů, které brání darování krve či krevní složky pro možné ohrožení Vašeho zdravotního stavu nebo možné ohrožení zdraví příjemce transfuzního přípravku vyrobeného z Vaší krve
- * vědět o způsobech předodběrového vyšetření (laboratorního a klinického) a o povinných vyšetřeních, kterými bude Vámi darovaná krev testována
- * vědět, jaké jsou možnosti dalšího zpracování a využití krve a krevních složek
- * na informaci o tom, že odebraná krev a její složky budou použity uvedeným způsobem, jen pokud splní kritéria bezpečnosti a jakosti
- * na informace o výsledcích laboratorních vyšetření, které byly z Vaší krve provedeny
- * na soukromí při pohovoru s lékařem a v průběhu klinického vyšetření
- * na ochranu před zneužitím informací, které se týkají darování Vaší krve a Vašeho zdravotního stavu
- * na informaci o uchování osobních dat a dalších údajů o zdravotním stavu a o jejich ochraně před zneužitím dle platných zákonů

Máte právo klást otázky týkající se odběru krve nebo krevních složek a právo kdykoliv od jejich odběru odstoupit.

DAROVÁNÍ KRVE SE NEPOVAŽUJE ZA „LIDSKÉ PRÁVO“.

POUČENÍ DÁRCE KRVE

II. RIZIKO PRO DÁRCE KRVE

ODBĚR KRVE ČI KREVNÍCH SLOŽEK NE ZCELA ZDRAVÉMU DÁRCI

V případě, že nejste zcela zdrav/a, může Vás odběr krve či krevních složek poškodit. Proto provádíme základní vyšetření, která slouží k posouzení Vaší způsobilosti krev darovat. Všechny abnormální výsledky vyšetření Vám budou oznámeny. Za dočasné nebo trvalé vyřazení z dárcovství krve odpovídá lékař transfuzního oddělení. O důvodech vyřazení Vás budeme informovat.

NEŽÁDOUCÍ REAKCE NA ODBĚR

Jako nežádoucí reakce na odběr (komplikace) se může u Vás objevit:

- * krevní výron, modřina (krvácení do podkoží po vpichu) - riziko této komplikace můžete snížit řádným stlačením místa vpichu po odběru
- * celková reakce, mdloby, které jsou způsobeny nedostatečným přizpůsobením krevního oběhu změnám při odběru nebo nepřiměřenou psychickou reakcí - ke mdlobě dochází nejčastěji u dárců hladovějících, „uhoněných“ a při rychlém opuštění odběrového křesla
- * u přístrojových odběrů, u kterých je v průběhu odběru do oběhu dárce dodáván protisrážlivý roztok, může dojít vlivem kolísání hladiny vápníku k drobným svalovým záškubům (obvykle trnutí jazyka, mravenčení rtů apod.) - pokud by nebyl vápník podán nebo rychlost odběru upravena, mohlo by dojít i k větším křečím. Proto je velice důležité, abyste hlásil/a již první neznámé příznaky, které pocítíte.

Všechny materiál používaný k vlastnímu odběru krve, krevních složek i k odběru krve k laboratornímu vyšetření je zásadně k jednorázovému použití.

ŽÁDNÉ RIZIKO PŘENOSU JAKÉKOLI KRVÍ PŘENOSNÉ INFEKCE NA VÁS NEHROZÍ !

III. OHROŽENÍ PŘÍJEMCE KREVNÍ TRANSFUZE

Léčba krví a krevními složkami přináší příjemci transfuze riziko přenosu infekční choroby od dárce krve. Krví přenosných infekcí je celá řada, za závažné jsou považovány: infekční žloutenka typu B, infekční žloutenka typu C, AIDS a syfilis, které jsou z uvedeného důvodu v ČR povinně testovány.

výběrem vhodného dárce ← **Riziko přenosu infekce lze snížit** → **vyšetřením odebrané krve**

VÝBĚR DÁRCE

Riziko výskytu nemoci přenosné krví trvale nebo dočasně zvyšuje například:

- * rizikové sexuální chování
  - pohlavní styk s osobou infikovanou HIV nebo nemocnou AIDS
  - střídání náhodných sexuálních partnerů
  - pohlavní styk mezi muži (platí i pro sexuální partnerku tohoto muže)
  - pohlavní styk provozovaný pro peníze nebo drogy (prostituce)
  - pohlavní styk s osobou provozující prostituci
  - pohlavní styk s osobou, která užívá injekční drogy
  - pohlavní styk s osobou, která je léčena transfuzními přípravky a krevními deriváty
- * úzký kontakt s nemocným s infekční žloutenkou (společná domácnost, sexuální kontakt)
- * výskyt Creutzfeldt-Jacobovy nemoci a jejích variant (vCJD = BSE, TSE) v rodině
- * pobyt ve Velké Británii a Francii (déle než 6 měsíců) v letech 1980-1996 (teoretické riziko variantní Creutzfeldt-Jacobovy nemoci), podání transfuze ve Velké Británii po roce 1980
- * tetování, propichování uší, body piercing, akupunktura, apod., provedená mimo zdravotnická zařízení
- * potřísnění sliznice nebo poranění kůže infekčním materiálem
- * endoskopické vyšetření (např. žaludku, střev, močových a dýchacích cest)
- * transfuze (podání transfuzního přípravku)
- * léčba přípravky lidského původu (např. pro růstové a vývojové poruchy - lidský růstový hormon)
- * operace
- * neurochirurgický výkon s použitím štěpu tvrdé mozkové pleny, transplantace rohovky
- * transplantace s použitím štěpu zvířecího původu, transplantace s použitím tkáně nebo buněk lidského původu
- * pobyt v nápravném zařízení (vězení)
- * léčba nebo sledování pro pohlavní chorobu
- * toxikomanie a alkoholismus
- * užívání injekčních drog, steroidů nebo hormonů nepředepsaných lékařem (i v minulosti)

Zařízení transfuzní služby má konečnou odpovědnost za jakost a bezpečnost odebírané krve a krevních složek, proto má právo definitivně rozhodnout o Vašem přijetí či vyřazení z dárcovství krve.

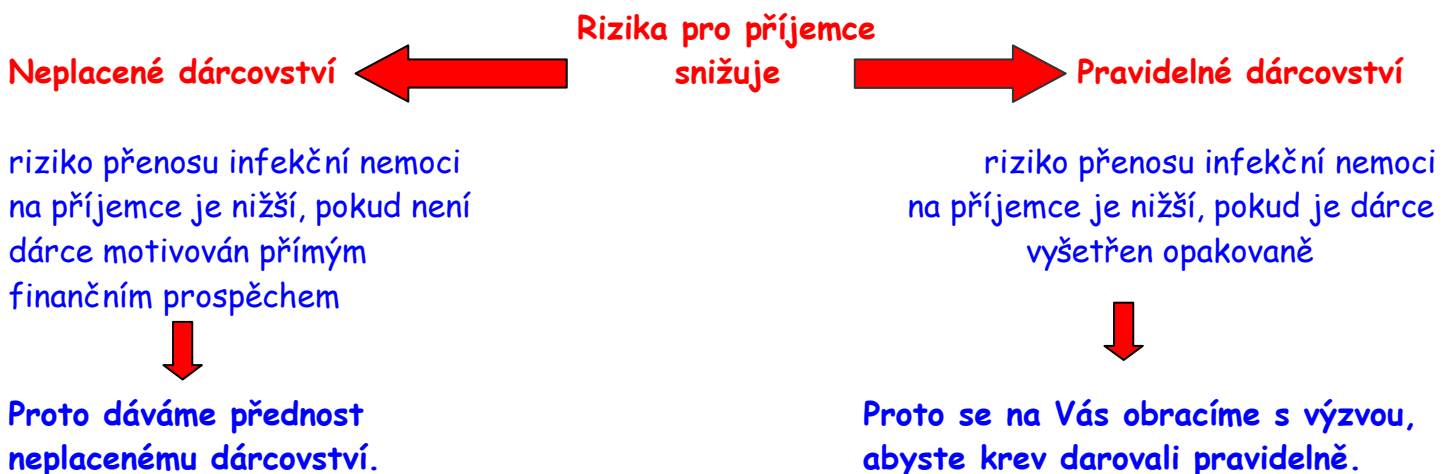
V PŘÍPADĚ POCHYBNOSTÍ O VHODNOSTI BÝT DÁRCEM/DÁRKYNÍ KRVE SE PORADTE S LÉKAŘEM TRANSFUZNÍHO ODDĚLENÍ NEBO PŘISTUPTĚ K SAMOVYLOUČENÍ.

SAMOVYLOUČENÍ

Pokud si uvědomíte, že by Vaše krev mohla ohrozit příjemce transfuze, od odběru, prosím, odstupte nebo o této skutečnosti informujte pracovníky transfuzního oddělení či odběrového střediska.

DALŠÍ RIZIKA

Příjemce transfuze může být ohrožen léky, které užíváte nebo jste užíval. Z dárcovství krve budete vyřazen v případě, že užíváte některé léky (tablety, injekce) na léčbu akné, lupénky, vypadávání vlasů, zbytnění prostaty apod. Délka Vašeho vyřazení závisí na léku a na způsobu jeho podávání. Riziko přenosu infekce krví zvyšuje rovněž pobyt dárce krve v tropických zemích, v zemích s výskytem malárie, Chagasovy choroby nebo horečky Q, pobyt v zemích se zvýšeným výskytem infekčních nemocí (např. infekční žloutenky), pobyt ve Velké Británii a Francii.

VYŠETŘENÍ ODEBRANÉ KRVE

Kromě vyplnění dotazníku dárce krve, laboratorního vyšetření a posouzení Vaší anamnézy, budou Vaše krev a/nebo krevní složky vyšetřeny na přítomnost známek infekce:

- * HBV (žloutenka B)
- * HCV (žloutenka C)
- * HIV (původce AIDS)
- * syfilis (lues, příjice)

I přes uvedená vyšetření není možné zaručit příjemci krve naprostou bezpečnost (např. proto, že test může být založen na průkazu protilátek a dárce může „trvat“ několik týdnů, než protilátku po „nákaze“ vytvoří). Spolupráce s Vámi má tedy zásadní význam pro pacienta, který bude léčen přípravky z Vaší krve. V případě nevyhovujících výsledků laboratorních vyšetření Vás budeme informovat. Průkaz infekce HIV/AIDS, žloutenky B, žloutenky C nebo jiných krví přenosných infekcí jsou důvodem Vašeho vyloučení z dárcovství krve. Údaje o Vašem zdravotním stavu budou uchovány ve Vaší dokumentaci při respektování zásad ochrany osobních údajů a lékařského tajemství. Transfuzní přípravky vyrobené z Vaší krve budou použity k léčbě pacientů pouze v případě, že budou vyhovovat požadavkům na jejich jakost a bezpečnost.